

Diergedrag, dierenwelzijn, hygiëne en huisvesting (G000738)

Cursusomvang (nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)

Studiepunten 6.0   Studietijd 180 u   Contacturen 85.0 u

Aanbodssessies en werkvormen in academiejaar 2019-2020

A (semester 2)	Nederlands	groepswerk	2.5 u
		demonstratie	2.5 u
		PGO-tutorial	1.25 u
		werkcollege	13.75 u
		hoorcollege	60.0 u
		microteaching	5.0 u

Lesgevers in academiejaar 2019-2020

Moons, Christel	D107	Verantwoordelijk lesgever
De Keuster, Tiny	D151	Medelesgever
De Vliegheer, Sarne	D108	Medelesgever
Dewulf, Jeroen	D108	Medelesgever
Maes, Dominiek	D108	Medelesgever
Tuytens, Frank	D151	Medelesgever
van Dierendonck, Machteld	D151	Medelesgever
Van Immerseel, Filip	D105	Medelesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2019-2020

	stptn	aanbodssessie
Bachelor of Science in de diergeneeskunde	6	A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Diergedrag, dierenwelzijn, dierhygiëne, desinfectie, reiniging, diergezondheid, huisvesting

Situering

Het onderdeel **diergedrag en dierenwelzijn** maakt studenten vertrouwd met het soortspecifieke gedrag van een aantal diersoorten, alsook diersoortspecifiek welzijn en welzijnsproblemen. Verder wordt een inleiding gegeven op het systematisch evalueren van welzijn. Tenslotte worden ook de basisbeginselen van diergeneeskundige ethiek gesproken. Het onderdeel **huisvesting** heeft als doelstelling de student vertrouwd te maken met de beginselen van de huisvesting van diverse diersoorten met inbegrip van de klimaatbeheersing. Het opleidingsonderdeel **hygiëne** heeft als doelstelling om de student inzicht te verschaffen in de algemene principes van preventieve hygiëne en desinfectie op het niveau van het individuele dier, op het niveau van de epidemiologische eenheid en op het niveau van de gemeenschap. De nadruk ligt op het kritisch leren analyseren van risico factoren en op de betekenis van hygiëne maatregelen bij de huisdieren voor de volksgezondheid.

De doelstelling van dit opleidingsonderdeel sluit volledig aan bij de doelstelling van de bachelor opleiding in de diergeneeskunde, meer bepaald in de context van het verwerven van basiskennis in de biomedische wetenschappen in een brede medische en sociale context.

Inhoud

Voor het deel **diergedrag / dierenwelzijn** wordt het soortspecifieke gedrag (hond, kat, paard, rund, varken, kip en enkele bijzondere diersoorten) en hun specifieke

welzijnsproblemen besproken, inclusief verwijzing naar de proefdiercontext. De nadruk wordt gelegd op het wetenschappelijk evalueren van welzijn (in welke mate is er een welzijnsprobleem?) en de mogelijke maatregelen ter verbetering van de huisvesting en van het management. Tijdens de demo over diergeneeskundige ethiek wordt gekeken naar de ethische vraagstukken voor praktijkdierenartsen. In het onderdeel **huisvesting** wordt de relatie dier en omgeving bestudeerd. Hierbij staat het optimaliseren van de diergezondheid, de productiviteit en het dierenwelzijn centraal, maar ook economische, ethologische, ergonomische en ecologische aspecten komen aan bod. In het onderdeel **hygiëne** worden de hygiënische aspecten van het milieu, waarin de dieren vertoeven, geanalyseerd. Dit behelst een kritische beoordeling van het contaminatie risico dat verbonden is aan de lucht, het water en de bodem. Het behelst ook de basisconcepten en begrippen die verband houden met spreiding van ziekten, hygiënische maatregelen, ziektepreventie en quarantaine. Verder worden de algemene principes van reiniging en desinfectie besproken, met inbegrip van de eigenschappen van de verschillende klassen van desinfectantia, de toepassing van deze desinfectantia, en de eventuele gezondheidsrisico's voor de gebruiker. Er wordt ook aandacht besteed aan de problemen van resistentie tegenover desinfectantia en aan milieuverontreiniging door residuen van desinfectantia. De preventie en bestrijding van knaagdieren- en insectenoverlast wordt besproken. In een laatste luik worden de basisprincipes en concepten van de vorige delen toegepast op de sector van de pluimveehouderij en op laboratoriumdieren.

Begincompetenties

Het vak kan pas gevolgd worden indien de student reeds voorgaande vakken (Ethologie, dierenethiek, rassen- en Beoordelingsleer, Studie van de vertebraten en algemene anatomie van de huisdieren, en Algemene farmacologie) heeft opgenomen, of indien de begincompetenties van de student door de individuele lesgever afgetoetst werden en als voldoende werden beschouwd. Gelijktijdige opname van Virologie, Parasitologie en Bacteriologie is verplicht. Opname van het opleidingsonderdeel dient overeen te komen met de geldende GIT-regels van het academiejaar waarin het vak wordt opgenomen.

Voor studenten enkel ingeschreven voor een creditdoelcontract, is inschrijving enkel mogelijk na het voldoen aan de eindcompetenties van de eerste bachelor.

Eindcompetenties

- 1 Advies kunnen geven aan eigenaars van huisdieren over preventieve hygiënemaatregelen en aanpassingen in de huisvesting om het risico op ziekten bij de dieren te minimaliseren (Ba 1.10, 5.1, 5.5)
- 2 Hygiëne- en desinfectieprogramma's, protocols en huisvestingsomstandigheden analyseren op sterktes en zwaktes. (Ba 1.7, 1.10, 3.1, 3.2)
- 3 Zich bewust zijn van de noodzaak en het belang van preventieve hygiëne en de huisvesting in de dierhouderij. (Ba 5.5, 5.6)
- 4 Wetenschappelijke basiskennis hebben van de ontogenie, de sensorische mogelijkheden, het gedrag en de ontwikkeling ervan bij de besproken diersoorten (gezelschapsdieren, nutsdieren en proefdieren) (Ba 1.1).
- 5 Het gedrag van iedere besproken diersoort situeren in het kader van de evolutie en rekening houden met fylogenetische invloeden (Ba 1.1)
- 6 De invloed van de vroege levenservaringen kunnen achterhalen alsook die van het fysisch en sociaal milieu begrijpen (Ba 1.1).
- 7 Normaal en abnormaal gedrag bij de verschillende besproken diersoorten herkennen en de mogelijke oorzaken analyseren. (Ba 1.1, 1.7)
- 8 Normaal en abnormaal gedrag en stressparameters bij paarden en paardachtigen herkennen, benoemen en op de juiste wijze interpreteren, en indien nodig, problemen voorkomen en verminderen door aanpassingen in huisvesting en management (Ba 1.7, 1.10).
- 9 Voldoende inzicht in de wetenschappelijke benadering van dierenwelzijn en diergeneeskundige ethiek bezitten (Ba 1.1; Ba 5.3).
- 10 De basisprincipes beheersen van het welzijn en de huisvesting van de besproken diersoorten, inclusief de regulerende autoriteiten (Ba 1.7, 1.10).
- 11 Zich bewust zijn van de ethische en maatschappelijke implicaties van het houden van, gebruiken en omgaan met dieren, zowel in nationale als internationale context (Ba 5.3).
- 12 Overtuigd zijn van de belangrijke normatieve rol van de dierenarts in het maatschappelijk debat over dierenwelzijn (Ba 5.4).
- 13 Zelfstandig wetenschappelijke informatie opzoeken, kritisch synthetiseren en analyseren (Ba 2.1).
- 14 Zelfstandig een eenvoudig probleem kritisch analyseren, beoordelen en oplossen (Ba 3.1, 3.2).
- 15 Zelf wetenschappelijke waarnemingen doen en deze kritisch en creatief kunnen interpreteren (Ba 2.2).
- 16 Vlot mondeling communiceren over zelf verworven gegevens en over informatie afkomstig van derden (Ba 4.2).
- 17 Een redenering wetenschappelijk toelichten of verdedigen (Ba 4.3).

(Goedgekeurd)

18 In teamverband functioneren gedurende groepswork en eenvoudige coördinatietaken verrichten (Ba 4.4).

Creditcontractvoorwaarde

Toelating tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is mogelijk mits gunstige beoordeling van de competenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Demonstratie, groepswork, hoorcollege, microteaching, PGO-tutorial, werkcollege

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Diergedrag en Dierenwelzijn. Hoofdzakelijk hoorcolleges, aangevuld met plenaire oefeningen, demonstraties, groepswork, PGO-tutorial en microteaching tijdens de practica. Tijdens de microteaching-opdracht dienen studenten een wetenschappelijke argumentatie op te bouwen en te presenteren voor een stelling aangaande diergedrag, dierenwelzijn, of diergeneeskundige ethiek.

Hygiëne en huisvesting. De onderwijsvorm is in eerste instantie een hoorcollege. Er zijn geen praktische oefeningen voorzien voor dit opleidingsonderdeel. De studenten worden wel gestimuleerd om de algemene principes van dit opleidingsonderdeel toe te passen en in de praktijk te brengen tijdens hun stages en klinieken in het 3MA.

Leermateriaal

Het leermateriaal bestaat uit syllabi en/of PowerPoint slides. Tijdens de lessen wordt verwezen naar handboeken en/of wetenschappelijke artikels voor het opzoeken van bijkomende gegevens. Alle PowerPoint-presentaties van de lessen zijn eveneens beschikbaar op Minerva.

Voor de lessen gedrag en welzijn van het paard wordt gebruik gemaakt van volgend boek als naslagwerk, dat in elektronische vorm aanwezig is in de bibliotheek van UGent: McGreevy P. (2012) Equine Behavior. Guide for veterinarians and equine scientists - second edition. Saunders, Sydney.

Voor de lessen Hygiëne en Bioveiligheid volstaan de slides met notities. Er kan worden worden gebruik gemaakt van een selectie van hoofdstukken uit volgend boek, dat via Acco beschikbaar is (ook als e-versie): Biosecurity in animal production and veterinary medicine (Dewulf en Van Immerseel), ISBN 978-94-6344-378-4.

Referenties

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Voor dit opleidingsonderdeel is geen formele studentenbegeleiding voorzien. Eventuele problemen worden rechtstreeks met de lesgever besproken.

Evaluatiemomenten

periodegebonden en niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Schriftelijk examen met open vragen, schriftelijk examen met meerkeuzevragen

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Schriftelijk examen met open vragen, schriftelijk examen met meerkeuzevragen

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is enkel mogelijk in gewijzigde vorm

Toelichtingen bij de evaluatievormen

Diergedrag en Dierenwelzijn: Schriftelijk examen met 60 meerkeuzevragen (5 à 15 vragen met 4 antwoorden en 55 à 45 vragen met 3 antwoorden; telkens 1 correct antwoord per vraag). De exameninhoud bestaat uit de syllabus, de leerstof die besproken werd tijdens de hoorcolleges en de uitleg gegeven tijdens de oefeningen.

Huisvesting : schriftelijk examen - waarvan een deel multiple choice vragen (max. 20), 4 mogelijkheden per vraag met 1 of 2 juist; 1 punt per volledig juist antwoord, 0 punten voor foutief of onvolledig antwoord) - de exameninhoud bestaat uit de leerstof die besproken werd tijdens de hoorcolleges.

Hygiëne: schriftelijk examen - tweekeuzevragen (met cesuur) over de onderwerpen die tijdens de hoorcolleges aan bod komen

Eindscoreberekening

De eindscore wordt berekend via een gewogen gemiddelde afhankelijk van het aantal gedoceerde uren voor diergedrag/dierenwelzijn, huisvesting en hygiëne. Om te kunnen slagen voor dit opleidingsonderdeel moet een minimum van 8/20 worden behaald voor elk van de drie delen. In het geval dat op één deel minder dan 8 op 20 wordt behaald, wordt een score van 9/20 voor het opleidingsonderdeel toegekend.